

АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

У статті на підставі аналізу позицій учених досліджено розуміння сутності адміністративно-юрисдикційної діяльності. Виокремлено й досліджено такі складники адміністративно-юрисдикційної діяльності суб'єктів реалізації державної митної політики: 1) здійснення дисциплінарного провадження; 2) розгляд скарг громадян або юридичних осіб щодо рішень, дій чи бездіяльності контролюючих органів; 3) провадження в справах про адміністративні правопорушення. Автором запропоновано визначення категорії «адміністративно-юрисдикційна діяльність суб'єктів реалізації державної митної політики».

Ключові слова: митна політика, митна справа, адміністративно-юрисдикційна діяльність, митні правила, порушення митних правил, адміністративне правопорушення, дисциплінарне провадження, розгляд скарг.

В статье на основании анализа позиций учёных исследовано понимание сущности административно-юрисдикционной деятельности. Выделены и исследованы такие составляющие административно-юрисдикционной деятельности субъектов реализации государственной таможенной политики: 1) осуществление дисциплинарного производства; 2) рассмотрение жалоб граждан или юридических лиц относительно решений, действий или бездействия контролирующих органов; 3) производство по делам об административных правонарушениях. Автором предложено определение категории «административно-юрисдикционная деятельность субъектов реализации государственной таможенной политики».

Ключевые слова: таможенная политика, таможенное дело, административно-юрисдикционная деятельность, таможенные правила, нарушение таможенных правил, административное правонарушение, дисциплинарное производство, рассмотрение жалоб.

In the article, based on the analysis of the positions of scientists, an understanding of the essence of administrative and jurisdictional activity is explored. The components of the administrative and jurisdictional activity of the subjects of ensuring the state customs policy are set out and investigated: 1) implementation of disciplinary proceedings; 2) consideration of complaints of citizens or legal persons regarding decisions, actions or omissions of supervisory bodies; 3) proceedings in cases of administrative violations. The author proposes the definition of the category “administrative and jurisdictional activity of subjects of the implementation of state customs policy”.

Key words: customs policy, customs, administrative and jurisdictional activity, customs rules, violation of customs rules, administrative offenses, disciplinary proceedings, consideration of complaints.

Вступ. Правова природа адміністративно-юрисдикційної діяльності суб'єктів реалізації державної митної політики зумовлюється змістом ст. 19 Конституції України, згідно з якою вони зобов'язані діяти лише на підставі, у межах та в спосіб, що передбачені Конституцією й законами України. Спеціально-юридична природа їх статусу зумовлена завданнями та функціями цих органів і характером владно-службових повноважень, якими наділені посадові особи.

Постановка завдання. В умовах посилення вимог до підвищення рівня законності в діяльності органів митного спрямування Державної фіскальної служби України (далі –

ДФС України) пошук шляхів удосконалення правових основ адміністративно-юрисдикційної діяльності, а також покращення її організаційного забезпечення є важливим та актуальним дослідницьким завданням.

Аналіз останніх досліджень. Звернення до наукових праць учених свідчить про те, що проблема вдосконалення адміністративно-юрисдикційної діяльності органів публічної адміністрації, у тому числі суб'єктів реалізації державної митної політики, тією чи іншою мірою входить до предмета наукових інтересів І.А. Артеменка, О.М. Бандурки, О.І. Безпалової, І.П. Голосніченка, С.М. Гусарова, О.В. Джафарової, Р.А. Калюжного, А.Б. Калюти, В.К. Колпакова, Т.О. Коломєсця, А.Т. Комзюка, О.І. Миколенка, Д.В. Приймаченка, Н.Г. Салищевої, М.М. Тищенко, С.П. Філь, В.К. Шкарупи та інших учених.

Результати дослідження. З метою дослідження адміністративно-юрисдикційної діяльності суб'єктів реалізації державної митної політики вважаємо за доцільне розглянути позиції вчених щодо аналізованої діяльності. Варто звернути увагу на те, що наукове обґрунтування сутності поняття «адміністративна юрисдикція» запропоноване Н.Г. Салищевою. На її думку, адміністративна юрисдикція – це окремий вид виконавчої та розпорядчої діяльності, що пов'язана з можливістю реалізації в примусовому порядку відповідних адміністративно-правових актів, які визначають права та обов'язки учасників матеріальних адміністративних правовідносин [1, с. 11].

На думку Н.Ю. Хаманевої, адміністративна юрисдикція є порядком вирішення адміністративного спору, що виникає між громадянином та органом державного управління [2, с. 115]. Ми розрізняємо адміністративну юрисдикцію та правосуддя в адміністративних справах в адміністративній юстиції.

У навчальному посібнику «Адміністративна юрисдикція в АПК України» за редакцією В.К. Шкарупи адміністративна юрисдикція розглядається як встановлена законодавча діяльність органів державного управління та окремих посадових осіб (наділених відповідними повноваженнями) щодо розв'язання індивідуальних адміністративних справ і застосування відповідних юридичних санкцій до правопорушників в адміністративному порядку [3, с. 18].

О.І. Миколенко та В.С. Бердник визначають адміністративно-юрисдикційну діяльність як регламентовану адміністративно-процесуальним законодавством роботу (функціонування) органів державної влади чи органів місцевого самоврядування (їх посадових осіб), спрямовану на розгляд юридичних конфліктів на підставі правової оцінки поведінки сторін, які перебувають у конфліктній ситуації, та пов'язану з можливістю накладати за результатами розгляду конфлікту адміністративні санкції або приймати інші правозастосовні акти, що свідчать про прийняте в справі рішення [4, с. 38].

Водночас А.Т. Комзюк зазначає, що адміністративно-юрисдикційна діяльність органів внутрішніх справ спрямована на реалізацію визначених законодавством повноважень щодо боротьби з адміністративними правопорушеннями та полягає, зокрема, у виявленні цих правопорушень, збиранні й перевірці доказів, оформленні необхідних процесуальних документів, розгляді підвідомчих справ та винесенні за ними відповідних постанов, надсиланні окремих справ для розгляду за підвідомчістю, а також у виконавчому провадженні в таких справах. На думку вченого, адміністративно-юрисдикційною діяльністю органів внутрішніх справ є врегульована адміністративним законодавством діяльність її посадових осіб, спрямована на виявлення адміністративних проступків і здійснення провадження в справах за ними, яке включає оформлення матеріалів про ці проступки, розгляд і вирішення справ за ними, у тому числі застосування адміністративних стягнень, перегляд постанов у справах унаслідок оскарження, а також їх виконання [5, с. 352–353].

У свою чергу С.М. Гусаров визначає адміністративно-юрисдикційну діяльність органів внутрішніх справ як різновид їх адміністративної діяльності щодо розгляду та вирішення адміністративно-правових спорів, справ про адміністративні правопорушення у встановлених законом порядку й формах, а також стосовно здійснення інших адміністративно-юрисдикційних дій забезпечувального характеру в межах повноважень цих органів із забезпечення громадської безпеки, наданих їм Конституцією України, законами України, Кодексом України про адміністративні правопорушення та іншими законодавчими актами [6, с. 21]. Варто погодитись із С.М. Гусаровим, що кожний із видів юрисдикції характеризується властивими йому специфічними особливостями, зберігаючи водночас спільні основні ознаки. Це, зокрема, державно-владна специфіка (юрисдикційний захист суспільних відносин насамперед є прерогативою компетентних державних органів), підзаконність (юрисдикційна

діяльність завжди здійснюється в чітко регламентованих законом межах), правозастосовний і правоохоронний характер (у процесі здійснення юрисдикційної діяльності не встановлюються нові норми права, а лише використовуються й застосовуються відповідні чинні норми права, які характеризуються своїм правоохоронним спрямуванням) [6, с. 17–22].

Д.В. Приймаченко під адміністративно-юрисдикційною діяльністю митних органів розуміє врегульовану нормами митного та адміністративного права діяльність щодо розгляду справ про порушення митних правил і накладення стягнень [7, с. 8]. Водночас він звертає увагу на те, що в адміністративно-правовій літературі, крім цього вузького розуміння поняття, трапляється також ширше розуміння поняття «адміністративна юрисдикція» – адміністративно-процесуальна діяльність, здійснювана в позасудовому або судовому порядку з метою розгляду й вирішення адміністративно-правових спорів та застосування адміністративно-правових заходів [7, с. 8]. Також учений зазначає, що адміністративно-юрисдикційна діяльність митних органів характеризує те, що вона завжди має виключно державно-владний характер, здійснюється тільки в офіційному порядку та пов'язана з реалізацією правоохоронної функції [7, с. 8].

На підтвердження зазначеного наведемо позицію І.А. Артеменка, який досліджує юрисдикційні процесуальні форми діяльності органів виконавчої влади, поділяє їх на судові та позасудові. Так, судові юрисдикційні процесуальні форми діяльності органів виконавчої влади стосуються участі органів виконавчої влади в адміністративно-судовому процесі як суб'єкта владних повноважень. Позасудові юрисдикційні процесуальні форми діяльності органів виконавчої влади стосуються провадження в справах про адміністративні правопорушення, дисциплінарного провадження та провадження за зверненнями (скаргами) осіб [8, с. 10; 9, с. 111].

У свою чергу А.Б. Калюта, досліджуючи адміністративно-юрисдикційну діяльність митних органів, зазначає, що під останньою варто розуміти самостійний вид державної, підзаконної, правозастосовної й правоохоронної діяльності, що полягає в розгляді та вирішенні в передбаченому правовими актами порядку правових спорів із метою виконання завдань, покладених на митну службу [10, с. 14]. Крім того, науковець виділяє три підходи до визначення юрисдикційної діяльності, які представлені в юридичній літературі: а) адміністративно-юрисдикційна діяльність пов'язана виключно із застосуванням адміністративних стягнень; б) адміністративно-юрисдикційна діяльність пов'язана не тільки із застосуванням адміністративних стягнень, під час здійснення такої діяльності також виявляються й фіксуються факти скоєння адміністративних проступків; в) адміністративно-юрисдикційна діяльність здійснюється не тільки в межах провадження в справах про адміністративні правопорушення; вона може реалізовуватись також у межах інших видів адміністративних проваджень (наприклад, у межах адміністративного судочинства) [10, с. 36–37].

Отже, А.Б. Калюта виокремлює такі види адміністративно-юрисдикційних проваджень у митних органах: 1) провадження в справах про адміністративні порушення митних правил; 2) дисциплінарне провадження; 3) провадження за зверненнями громадян. Об'єднуючим фактором (ознакою) зазначених юрисдикційних проваджень є те, що вони розпочинаються після вчинення певного правопорушення (порушення митних правил чи службової дисципліни) або коли має місце спір про порушення певного права [10, с. 14].

У юридичній літературі існують різні погляди вчених на види форм адміністративної юрисдикції, проте ми підтримуємо наукові висновки О.М. Бандурки та М.М. Тищенко, які до юрисдикційних проваджень відносять три види адміністративних проваджень: провадження в справах про адміністративні правопорушення, дисциплінарне провадження та провадження за скаргами громадян [11, с. 17].

Отже, варто назвати складники адміністративно-юрисдикційної діяльності суб'єктів реалізації державної митної політики: 1) здійснення дисциплінарного провадження; 2) розгляд скарг громадян або юридичних осіб щодо рішень, дій чи бездіяльності контролюючих органів; 3) провадження в справах про адміністративні правопорушення (за порушення митних правил). Вважаємо за доцільне розглянути їх більш детально.

Ведучи мову про здійснення дисциплінарного провадження, варто вказати на те, що в Митному кодексі України закріплена норма, яка передбачає можливість притягнення посадових осіб органів митного спрямування ДФС України до юридичної відповідальності, що має позитивне значення, оскільки це стосується вдосконалення механізму забезпечення законності в діяльності органів митного спрямування ДФС України, правового регулювання службової дисципліни посадових осіб, профілактики правопорушень у сфері їх службової діяльності та стимулювання посадових осіб органів митного спрямування ДФС України до сумлінного виконання своїх службових обов'язків. Нормативне закріплення цього елемента правового статусу загалом сприятиме

підвищенню ефективності діяльності системи органів митного спрямування ДФС України щодо поставлених перед ними завдань [12, с. 15].

Водночас звернення до ст. 30 Митного кодексу України дає можливість зробити висновок, що вона має бланкетний характер, адже підстави, умови й порядок притягнення до юридичної відповідальності посадових осіб органів митного спрямування ДФС України визначені спеціальним законодавством [13].

Під час здійснення дисциплінарного провадження варто враховувати основні ознаки дисциплінарної відповідальності посадових осіб органів митного спрямування ДФС України. Першою ознакою є особливості правового статусу посадової особи органу митного спрямування ДФС України, який являє собою систему закріплених у нормативно-правових актах і гарантованих державою прав, свобод, обов'язків, відповідальності, відповідно до яких посадова особа як суб'єкт права, що має правосуб'єктність, координує своє поведінку під час здійснення своїх службових обов'язків. Друга ознака полягає в тому, що таке правопорушення виникає лише в межах службово-трудова відносин, які характеризуються двома найважливішими рисами: з одного боку, це форми соціальних відносин, оскільки в них обов'язково беруть участь працівники, а з іншого – це форми організаційних відносин, у процесі реалізації яких вирішуються завдання управлінської діяльності. Третя ознака полягає в тому, що це правопорушення залежить від характеру виконуваних службових обов'язків. Четверта ознака – підвищений ступінь відповідальності посадової особи, що полягає в більш жорстких санкціях за вчинене правопорушення; вона пов'язана з виконанням службових завдань: з одного боку, є засобом впливу на неправомірну поведінку посадових осіб, а з іншого – є формою захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у державі від неправомірних дій посадових осіб. При цьому важлива наявність спеціальних заходів відповідальності за службові правопорушення [14, с. 82; 15].

Відповідно до ст. 64 Закону України «Про державну службу» [16] за невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків, визначених цим законом та іншими нормативно-правовими актами у сфері державної служби, посадовою інструкцією, а також за порушення правил етичної поведінки та інше порушення службової дисципліни державний службовець притягується до дисциплінарної відповідальності в порядку, встановленому цим законом.

Згідно із ч. 1 ст. 65 Закону України «Про державну службу» підставою для притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку, тобто протиправної винної дії чи бездіяльності, або прийняття рішення, що полягає в невиконанні чи неналежному виконанні державним службовцем своїх посадових обов'язків та інших вимог, встановлених законом та іншими нормативно-правовими актами, за яке до нього може бути застосоване дисциплінарне стягнення [16].

До речі, порядок здійснення дисциплінарного провадження ДФС України досить детально врегульовано положеннями Наказу Державної фіскальної служби України «Про затвердження Положення про Дисциплінарну комісію з розгляду дисциплінарних справ ДФС України» від 16 травня 2016 р. № 441. Так, згідно з п. 1.2 Положення про Дисциплінарну комісію з розгляду дисциплінарних справ ДФС України здійснення Дисциплінарною комісією з розгляду дисциплінарних справ ДФС України дисциплінарного провадження стосовно державних службовців митниць як органів митного спрямування ДФС України, посади яких віднесено до номенклатури Голови ДФС України, провадиться з метою визначення ступеня вини, характеру й тяжкості вчиненого дисциплінарного проступку. Крім того, зазначеним нормативно-правовим актом досить детально врегульовано порядок здійснення дисциплінарного провадження як внутрішньоорганізаційної процедури щодо державних службовців митниць як органів митного спрямування ДФС України [17, с. 190].

З огляду на положення Закону України «Про державну службу» [16] процедура дисциплінарного провадження щодо притягнення посадової особи органу митного спрямування ДФС України до дисциплінарної відповідальності має такі обов'язкові стадії:

- 1) ініціювання дисциплінарного провадження суб'єктом призначення (ч. 1 ст. 68);
- 2) формування дисциплінарною комісією дисциплінарної справи відповідно до вимог ч. 2 ст. 73 (ч. 1 ст. 73);
- 3) розгляд сформованої належним чином дисциплінарної справи на засіданні дисциплінарної комісії та внесення за результатами цього розгляду подання дисциплінарної комісії суб'єкту призначення (ч. ч. 9, 10 ст. 69);
- 4) розгляд дисциплінарної справи суб'єктом призначення з урахуванням подання дисциплінарної комісії протягом 10 календарних днів із дня отримання подання, що обов'язково має

включати відібрання письмового пояснення в державного службовця або фіксування факту відмови від надання такого пояснення (ч. 11 ст. 69, ст. 75, ч. 5 ст. 77);

5) прийняття суб'єктом призначення вмотивованого рішення за результатами розгляду подання дисциплінарної комісії та дисциплінарної справи (ч. ч. 1, 2 ст. 77).

Якщо вести мову про оскарження рішення за дисциплінарним провадженням, то вважаємо, що останнє становить самостійний вид провадження, у межах якого передбачаються відповідні суб'єкти розгляду, процедури прийняття відповідних рішень, а також відповідна мета.

Досліджуючи другий складник адміністративно-юрисдикційної діяльності суб'єктів реалізації державної митної політики, варто зауважити, що Закон України «Про звернення громадян» регулює питання практичної реалізації громадянами України наданого їм Конституцією України права, зокрема, оскаржувати дії посадових осіб, державних і громадських органів [18].

На реалізацію вимог вищезазначеного закону в діяльності органів митного спрямування ДФС України прийнято наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку оформлення і подання скарг платниками податків та їх розгляду контролюючими органами» від 21 жовтня 2015 р. № 916 [19] та наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку розгляду звернень та організації особистого прийому громадян у Державній фіскальній службі України та її територіальних органах» від 2 березня 2015 р. № 271 [20]. Крім того, особливе місце в правовому регулюванні процедури розгляду скарг громадян або юридичних осіб щодо рішень, дій чи бездіяльності контролюючих органів посідає глава 4 Митного кодексу України [13].

Звернення до абз. 4 п. 2 розділу II Порядку розгляду звернень та особистого прийому громадян у Державній фіскальній службі України та її територіальних органів, затвердженого Наказом Міністерства фінансів України від 2 березня 2015 р. № 271, свідчить про те, що скарга – це звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб. У цьому разі кожна особа має право оскаржити рішення, дії чи бездіяльність органів митного спрямування ДФС України, їх посадових осіб та інших працівників, якщо вважає, що цими рішеннями, діями або бездіяльністю порушено її права, свободи чи інтереси.

Відповідно до ч. 2 ст. 24 Митного кодексу України предметом процедури адміністративного оскарження є:

1) рішення – окремі акти, якими органи митного спрямування ДФС України або їх посадові особи приймають рішення з питань, передбачених законодавством України щодо державної митної справи, а також задовольняють скарги, заяви, клопотання конкретних фізичних чи юридичних осіб або відмовляють у їх задоволенні;

2) дії – вчинки посадових осіб та інших працівників органів митного спрямування ДФС України, пов'язані з виконанням ними обов'язків, покладених на них відповідно до Митного кодексу України та інших актів законодавства України;

3) бездіяльність – невиконання органами митного спрямування ДФС України, їх посадовими особами та іншими працівниками обов'язків, покладених на них відповідно до Митного кодексу України та інших актів законодавства України, або неприйняття ними рішень із питань, віднесених до їх повноважень, протягом строку, визначеного законодавством [13].

Варто зауважити, що посадовими особами вищого рівня стосовно посадових осіб та інших працівників органів митного спрямування ДФС України є керівники цих органів. Отже, органами вищого рівня щодо митних постів є митниці, структурними підрозділами яких є ці митні пости, а щодо митниць, спеціалізованих митних органів, митних організацій – центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову й митну політику [13].

У зв'язку з вказаним ієрархічним порядком побудови органів митного спрямування ДФС України скарги подаються таким чином: а) скарга на рішення, дії чи бездіяльність посадової особи або іншого працівника органу митного спрямування ДФС України (у тому числі заступника керівника) подається керівникові цього органу, організації; б) скарга на рішення, дії чи бездіяльність керівника митного посту подається до митниці, структурним підрозділом якої є цей митний пост; в) скарга на рішення, дії чи бездіяльність керівника митниці, спеціалізованого митного органу, митної організації подається до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову й митну політику [13].

За результатами проведення процедури адміністративного оскарження органом митного спрямування ДФС України приймається рішення, що оформлюється на бланку контролюючого органу, який розглянув скаргу [19].

Орган митного спрямування ДФС України залишає скаргу без розгляду повністю або частково в таких випадках: 1) скаргу не підписано особою, яка подала скаргу, чи її представником або до скарги не додано належним чином оформлені й завірені документи, які підтверджують повноваження представника на її підписання; 2) скаргу подано з пропуском строку; 3) скарга надійшла до контролюючого органу, який не уповноважений її розглядати; 4) до прийняття рішення за скаргою від особи, яка її подала, надійшла заява про її відкликання (відмову від скарги) повністю чи частково; 5) особа оскаржила до суду рішення контролюючого органу; 6) особою до контролюючого органу раніше було подано скаргу із цього ж питання [19].

Про залишення скарги без розгляду орган митного спрямування ДФС України повідомляє особу в письмовій формі із зазначенням причин повернення. Водночас центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову й митну політику, має право в порядку контролю за діяльністю підпорядкованих органів митного спрямування ДФС України або їх посадових осіб скасовувати чи змінювати їхні неправомірні рішення, а також вживати передбачених законом заходів за фактами неправомірних рішень, дій або бездіяльності зазначених органів чи осіб.

Орган митного спрямування ДФС України в разі розгляду скарги перевіряє правомірність та обґрунтованість рішення, що оскаржується, і приймає рішення про результати розгляду скарги. За результатами розгляду скарги орган митного спрямування ДФС України приймає одне з таких рішень: 1) повністю задовольняє скаргу та скасовує рішення контролюючого органу, яке оскаржується; 2) частково задовольняє скаргу та в окремій частині скасовує рішення контролюючого органу, яке оскаржується; 3) залишає скаргу без задоволення, а рішення контролюючого органу, яке оскаржується, – без змін [19].

Варто звернути увагу на те, що посадові особи та інші працівники органів митного спрямування ДФС України, які прийняли неправомірні рішення, вчинили неправомірні дії або допустили бездіяльність, у тому числі в особистих корисливих цілях або на користь третіх осіб, несуть кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та іншу відповідальність відповідно до закону. Шкода, заподіяна особам і їхньому майну неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів митного спрямування ДФС України або їх посадових осіб чи інших працівників під час виконання ними своїх службових (трудових) обов'язків, відшкодовується цими органами, організаціями в порядку, визначеному нормами чинного законодавства [13].

Останнім складником адміністративно-юрисдикційної діяльності суб'єктів реалізації державної митної політики нами названо провадження в справах про адміністративні правопорушення (за порушення митних правил).

Порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, яке являє собою протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх органам доходів і зборів для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій із товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на органи доходів і зборів, та за які передбачена адміністративна відповідальність [13].

У свою чергу поняття «адміністративна відповідальність за порушення митних правил» науковці вважають специфічною частиною такого адміністративно-правового інституту адміністративного права, як адміністративна відповідальність [21, с. 161]. Так, І.Г. Бережнюк обґрунтовує специфіку цієї частини сукупністю норм, які, входячи до неї, охороняють цілком визначену сферу суспільних відносин, урегульованих нормами Митного кодексу України та іншим законодавством України [22, с. 254–255]. Автори навчального посібника «Митне право» вважають, що особливість такої відповідальності полягає в тому, що вона передбачає подвійну винність: 1) обов'язок винної особи дати звіт про свої неправомірні діяння у сфері відносин державної митної справи; 2) обов'язок понести покарання у вигляді адміністративного стягнення. Тобто, по-перше, адміністративна відповідальність пов'язана з поверненням до минулого, з обов'язком відзвітуватися за минулу поведінку та пояснити органу доходів і зборів причини невиконання норм митного законодавства. По-друге, за порушення митних правил особа зобов'язана понести передбачене законом покарання у вигляді адміністративного стягнення, тобто підлягає певним обмеженням відповідно до санкцій митного законодавства [23].

Отже, адміністративна відповідальність за порушення митних правил має свої особливості:

- настає лише за вчинені правопорушення, передбачені главою 68 Митного кодексу України, за наявності юридичного складу правопорушення та є наслідком винного протиправного діяння;
- місцем вчинення правопорушення є митний кордон України;

– виражається така відповідальність в обов'язку особи зазнати певних обмежень за свою вину через накладення таких адміністративних стягнень, як попередження, штраф і конфіскація;

– застосовується в процесі правозастосовної діяльності за дотримання визначеного процедурно-процесуального порядку та форм, встановлених Митним кодексом України, Кодексом України про адміністративні правопорушення, Кодексом адміністративного судочинства України тощо;

– правом притягнення до відповідальності наділені органи доходів і зборів та суди (судді);

– є засобом охорони встановленого державою порядку;

– передбачає рівність правопорушників митних правил перед законом незалежно від статі, раси, національності, походження, соціального стану чи майнового становища, місця проживання, переконань тощо [21, с. 162–163].

Висновки. Таким чином, адміністративно-юрисдикційну діяльність суб'єктів реалізації державної митної політики варто розглядати як врегульовану нормами адміністративного права специфічну, державно-владну, підзаконну, виконавчо-розпорядчу діяльність, яка реалізується шляхом окреслення в законодавстві обсягу повноважень органів митного спрямування ДФС України щодо здійснення внутрішньоорганізаційних і зовнішніх процедур, пов'язаних із дисциплінарним провадженням, розв'язанням індивідуальних адміністративних справ та застосуванням відповідних адміністративних санкцій до правопорушників і провадженням розгляду скарг.

Доведено, що складниками адміністративно-юрисдикційної діяльності суб'єктів реалізації державної митної політики є здійснення дисциплінарного провадження; розгляд скарг громадян або юридичних осіб щодо рішень, дій чи бездіяльності контролюючих органів; провадження в справах про адміністративні правопорушення (за порушення митних правил).

Список використаних джерел:

1. Салищева Н.Г. Административный процесс в СССР. М.: Юридическая литература, 1964. 158 с.
2. Хаманева Н.Ю. Защита прав граждан в сфере исполнительной власти. М.: Ин-т государства и права РАН, 1997. 214 с.
3. Адміністративна юрисдикція в АПК України: навч. посібник / В.І. Курило, В.К. Шкарупа, О.Ю. Піддубний; за ред. В.К. Шкарупи. К.: Магістр, 2008. 688 с.
4. Миколенко О.І., Бердник В.С. Адміністративно-правове регулювання юрисдикційної діяльності адміністративних комісій в Україні: монографія. О.: Фенікс, 2013. 248 с.
5. Комзюк А.Т. Адміністративний примус в правоохоронній діяльності міліції в Україні: дис. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.07. Х., 2002. 408 с.
6. Гусаров С.М. Організаційно-правові засади адміністративно-юрисдикційної діяльності органів внутрішніх справ: монографія. Х.: Золота миля, 2009. 408 с.
7. Приймаченко Д.В. Адміністративно-юрисдикційна діяльність митних органів України. Митна справа. 2003. № 6. С. 7–11.
8. Артеменко І.А. Щодо розуміння процесуальних форм діяльності органів виконавчої влади: питання сьогодення. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 12 грудня 2014 р.). Х.: ХНУВС, 2014. С. 28–30.
9. Артеменко І.А. Процесуальні форми діяльності органів виконавчої влади. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2013. Вип. 21. Ч. 1. Т. 2. С. 109–111.
10. Калюта А.Б. Адміністративно-юрисдикційна діяльність митних органів України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Х., 2007. 18 с.
11. Бандурка А.М., Тищенко Н.М. Административный процесс: учебник. Х.: Изд-во НУВД, 2001. 352 с.
12. Данелюк В.І. Відповідальність митних органів та їх посадових осіб: сучасний стан правового регулювання. Вісник Академії митної служби України. Серія «Право». 2013. № 1(10). С. 14–19.
13. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/4495-17>.

14. Жданова В.П. Місце дисциплінарної відповідальності працівників митних органів у структурі юридичної відповідальності. Юридичний науковий електронний журнал. 2014. № 3. С. 80–83. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2014/23.pdf.
15. Ткачук О.І. Правовий статус посадових осіб митної служби України: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. К., 2008. 210 с.
16. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
17. Федотов О.П. Адміністративно-правова концепція здійснення державної митної справи: теорія та практика: дис. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.07. О., 2016. 457 с.
18. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/393/96-%D0%B2%D1%80>.
19. Про затвердження Порядку оформлення і подання скарг платниками податків та їх розгляду контролюючими органами: Наказ Міністерства фінансів України від 21 жовтня 2015 р. № 916 / Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/z1617-15>.
20. Про затвердження Порядку розгляду звернень та організації особистого прийому громадян у Державній фіскальній службі України та її територіальних органах: Наказ Міністерства фінансів України від 2 березня 2015 р. № 271 / Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0484-15>.
21. Филь С.П. Правове регулювання захисту прав інтелектуальної власності у сфері митної діяльності в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07. К., 2017. 244 с.
22. Актуальні питання теорії та практики митної справи: монографія / за заг. ред. І.Г. Бережнюка. Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. 428 с.
23. Митне право: мультимедійний навчальний посібник / О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.М. Дорогих та ін. URL: http://www.naiu.kiev.ua/books/mutne_pravo/materials/home.html.